

Van projectplan tot uitgifte van certificaten

**Uitleg van regels om te komen tot uitgifte van certificaten van
emissiereductie en/of koolstofvastlegging door projecten Stichting Nationale
Koolstofmarkt**

Versiebeheer

1.0	Versie t.b.v. publieke inspraak	11 september 2019
2.0	Publieke inspraak verwerkt	23 december 2019
3.0	Uitgifte certificaten bijgewerkt	27 november 2020
4.0	Toevoeging uitgifte certificaten met terugwerkende kracht (paragraaf 2)	4 december 2020
5.0	Toevoeging bundeling projecten t.b.v. monitoring en verificatie	11 februari 2021
6.0	Toevoeging criterium voor vervroegde uitgifte van certificaten	4 maart 2021

Inhoud

Samenvatting	4
Inleiding	5
1. Regels en methoden in de SNK Rulebook	6
2. Projectplan en validatie ervan	6
3. Het register van de SNK	7
4. Monitoring voortgang emissiereductie in het project	7
5. Verificatie van behaalde reductie of vastlegging	8
6. Uitgifte van certificaten	10

Samenvatting

Stichting Nationale Koolstofmarkt (SNK) heeft als doel om certificaten uit te geven op basis van behaalde emissiereducties door projecten. Voor het berekenen van de emissiereducties stelt de SNK methoden vast. Projectpartijen gebruiken deze om een projectplan op te stellen met daarin een schatting van de te behalen emissiereductie. Dit projectplan wordt gevalideerd door een onafhankelijke deskundige, dat wil zeggen er vindt een controle plaats van juiste toepassing van de methode op het project. Na validatie gaat het project van start en wordt voortgang ervan gemonitord. Periodiek wordt de behaalde en gemonitorde emissiereductie geverifieerd door een onafhankelijke partij. Op basis van het verificatierapport geeft de SNK koolstofcertificaten uit en schrijft deze bij in het register op de rekening van de penvoerder van het project of eindgebruiker.

Dit document bespreekt, stapsgewijs, het proces richting uitgifte van certificaten o.b.v. SNK-methoden en -regels. Deze uitvoeringskeuzes staan in onderstaande tabel samengevat.

Stap	Uitvoeringskeuze
Methoden en regels SNK	Methoden en regels worden door het Bestuur van SNK vastgesteld en opgenomen in Rulebook.
Projectplan	Projectpartijen maken plan voor emissiereductie of koolstofvastlegging o.b.v. SNK methode voor het projecttype en conform regels in Rulebook.
Validatie	<ul style="list-style-type: none"> Validatie is een controle door een onafhankelijke instelling of het projectplan correct is opgesteld volgens SNK-regels en -methode. Validatie wordt gedaan door onafhankelijke deskundigen, zoals aangewezen door de SNK.
Registratie project	Het project met gevalideerd projectplan wordt geregistreerd in het SNK-register.
Monitoring	Projectpartijen zijn zelf verantwoordelijk voor de monitoring van de voortgang van het project volgens de monitoringstappen in het projectplan. Weliswaar bestaat hierdoor het risico van 'de slager die z'n eigen vlees keurt', maar dit risico is beheersbaar wanneer de gegevens voor de monitoring geautomatiseerd worden verzameld via verzegelde meetapparatuur.
Verificatie	<ul style="list-style-type: none"> Verificatie vindt minimaal plaats op niveau van <i>limited assurance</i> (verificatie van CO₂-reductie met een beperkte mate van zekerheid; d.w.z. het is niet gebleken dat er iets niet klopt) het meest geschikt. De verifiërende instelling is een onafhankelijke instelling die voor deze taak geaccrediteerd is.
Uitgifte en registratie van certificaat	SNK geeft de certificaten uit op basis van een verificatierapport. Dit certificaat wordt geregistreerd in het register op de rekening van de penvoerder van het project, eindgebruiker of andere bezitter van een certificaat (bijv. een handelaar). Bij uitgifte aan de voorkant wordt 85% van de certificaten uitgegeven o.b.v. het <i>validatierapport</i> . Verrekening met buffer vindt plaats o.b.v. <i>verificatierapport</i> .

Inleiding

Het doel van de Stichting Nationale Koolstofmarkt (SNK) is om projecten te stimuleren die CO₂-emissies reduceren of koolstof vastleggen en waarvoor nog geen beleid van kracht is. Binnen de SNK stellen marktpartijen per projecttype hiervoor methoden vast. Deze worden na een procedure van externe consultatie en interne vaststelling opgenomen in een SNK Rulebook.

Marktpartijen kunnen de methoden vervolgens gebruiken om uit te rekenen hoeveel emissiereductie of koolstofvastlegging met een project wordt behaald. Na verificatie van behaalde emissiereductie geeft SNK CO₂-reductiecertificaten uit aan het project. Door de certificaten te verkopen krijgen initiatiefnemers van projecten inkomsten waarmee de projectkosten (deels) kunnen worden gedekt. Voor het borgen van deze klimaatprestatie is het van belang binnen de SNK een zorgvuldige procedure te hebben voor het valideren van een projectplan tot en met het verifiëren van de behaalde emissiereductie/koolstofvastlegging, de uitgifte van certificaten en het registreren ervan. Dit document werkt dit proces van projectplan tot uitgifte van certificaten gedetailleerd uit.

In Figuur 1 is schematisch het proces weergegeven dat binnen de SNK wordt opgezet voor het uitgeven en registreren van certificaten, beginnend bij de methoden en regels zoals vastgesteld door het Bestuur. Deze worden door projectpartijen toegepast in een projectplan om de emissiereductie of koolstofvastlegging te berekenen. Tijdens de validatie wordt gecontroleerd of dit correct is uitgewerkt en toegelicht in het plan. Projecten met een gevalideerd projectplan worden opgenomen in het SNK-register. Tijdens de uitvoering van het project wordt de voortgang gemonitord, gevolgd door verificatie na afloop van een bepaalde periode of de emissiereductie of koolstofvastlegging is gebeurd. Op basis van geverifieerde emissiereductie of koolstofvastlegging geeft de SNK certificaten uit. Deze worden opgenomen in het SNK-register. Deze stappen worden hierna toegelicht.

Figuur 1. Overzicht van projectcyclus voor uitgifte en registratie van CO₂ certificaten

1. Regels en methoden in het SNK Rulebook

Voor het berekenen van emissiereductie of koolstofvaststelling door een project worden door de SNK regels en methoden afgesproken. De regels hebben betrekking op, onder andere:

- additionaliteit van de emissiereductie of koolstofvastlegging;
- hoe om te gaan met interacties van het project met het EU emissiehandelssysteem; en
- onder welke voorwaarden certificaten aan het begin van het project kunnen worden uitgegeven

Methoden bevatten een stapsgewijze instructie voor:

- bepalen van een systeemgrens van het project;
- schatten van emissies/vastlegging als het project er niet was geweest (het referentiescenario of baseline);
- meten van emissies door het project zelf;
- berekenen van de emissiereductie/koolstofvastlegging door het project behaald;
- monitoring, d.w.z. bijhouden van de projectvoortgang v.w.b. emissiereductie/koolstofvastlegging; en
- inschatten van risico's omtrent deze emissiereductie/koolstofvastlegging.

Regels en methoden worden vastgesteld door het Bestuur van SNK, waarna deze worden opgenomen in de Rulebook op de website: www.NationaleCO2Markt.nl.

2. Projectplan en validatie ervan

Projectpartijen die voor de emissiereductie door hun project (of vastlegging van koolstof in groene projecten) SNK certificaten willen ontvangen, zullen de regels en methoden uit de SNK Rulebook moeten toepassen voor het schrijven van een projectplan. In het plan staat ook de aanpak van monitoring van de emissiereductie of koolstofvastlegging door het project. Vervolgens moet het projectplan gevalideerd worden door een externe, onafhankelijke deskundige. Tijdens de validatie wordt gecontroleerd of de regels en methoden van de SNK correct zijn toegepast in het projectplan. Bijvoorbeeld:

- Is de systeemgrens voor het project correct vastgesteld conform de methode opgenomen voor dit projecttype in het SNK Rulebook?
- Is de toets inzake additionaliteit aan beleid correct toegepast, conform de regel in het SNK Rulebook?
- Zijn de formules voor het berekenen van baseline-emissies volgens de methode in het SNK Rulebook correct toegepast met de juiste emissiefactoren en *global warming potentials* (GWPs)?
- Zijn de formules voor het schatten van projectemissies volgens de methode in het SNK Rulebook correct toegepast met de juiste emissiefactoren en GWPs?
- Is rekening gehouden met mogelijke wegleffecten en zijn deze correct meegenomen in de berekening van de emissiereductie?
- Zijn de parameters in het monitoringsprotocol meetbaar en betrouwbaar?

De periode waarvoor gevalideerd wordt, is per projecttype vastgelegd in het SNK Rulebook. Deze periode moet voldoende lang zijn om projectpartijen investeringszekerheid te bieden en voldoende kort om beleidsontwikkelingen gedurende de projectlevensduur in het projectplan mee te nemen. Zo kan voor bijvoorbeeld 10 jaar een projectplan worden geschreven en gevalideerd en vindt de monitoring en verificatie plaats conform dit plan, ongeacht relevante ontwikkelingen in de tussentijd.

Een project kan beginnen voordat het projectplan is ingediend bij SNK en gevalideerd. Voor emissiereducties of koolstofvastlegging behaald tussen de projectstart en validatie van het projectplan kan het project certificaten ontvangen. Hiervoor gelden de volgende voorwaarden:

1. Voordat het project start, meldt de projecteigenaar het project aan bij SNK voor opname in het register.
2. De periode tussen aanmelding van het project en indienen van projectplan is maximaal twee jaar.

In bijzondere gevallen, en op goede gronden, kan het bestuur besluiten om bij voorwaarde een periode langer dan twee jaar toe te staan, bijvoorbeeld, wanneer validatie buiten de invloed van de projectpartij is vertraagd.

De validatie wordt uitgevoerd door minimaal twee deskundigen, volgens het '4-ogen-principe', die door het bestuur van de Stichting Nationale Koolstofmarkt i.o.¹ worden aangewezen:

- **De directeur (of inhoudelijk secretaris) van de Stichting doet een 'pre-validatie', d.w.z. een controle of het projectplan een correcte toepassing van de methode bevat,**
- **Een externe, onafhankelijke deskundige doet de finale validatie.**

Van validatie kan pas sprake zijn als beide deskundigen het eens zijn over hun oordeel. Bij twijfel of vragen kan men ruggespraak houden met de Commissie van Deskundigen.

In het projectplan staat ook op welke rekening in het door SNK gehanteerde register de certificaten worden bijgeschreven.

Bij SNK-projecten waarvoor aan de voorkant **certificaten** worden uitgegeven, is het validatierapport tevens de basis voor uitgifte van certificaten door SNK. Aldus uitgegeven certificaten zijn meteen verkoopbaar, zij het met de aantekening in het register dat het om gevalideerde certificaten gaat en niet om geverifieerde (zie voor verdere uitleg hoofdstuk 6).

3. Het register van de SNK

Na validatie wordt het project geregistreerd als een SNK-project met een gevalideerd projectplan. Het project krijgt hierbij een unieke code. In het register kan de status van het project vervolgens worden afgelezen zoals: projectplan gevalideerd, monitoringrapport jaar *n* ingediend, verificatierapport afgerond, en uitgifte van certificaten. Verder bevat het register gegevens over het project en de projectpartijen, inclusief wie namens hen als penvoerder optreedt. Deze krijgt binnen het register een rekening waarop, na verificatie van de emissiereducties/koolstofvaststelling (zie hierna), de SNK-certificaten worden bijgeschreven. **Projectpartij(en)** dragen de certificaten over aan **kopers**. De overeenkomst tussen projectpartij(en) en kopende partij(en) over overdrachten van certificaten wordt bilateraal tussen hen gesloten. Na overdracht worden de certificaten in het register aangemerkt als 'niet meer beschikbaar'.

Qua opzet kan het register worden gezien als een online logboek van de stand van zaken rond het project (het is dus iets anders dan de SNK-website).

4. Monitoring voortgang emissiereductie in het project

Wanneer geregistreerd, kan het project operationeel worden en emissies reduceren (koolstof vastleggen). In dit document wordt ervan uitgegaan dat projectpartijen zelf verantwoordelijk zijn voor de monitoring van de voortgang van het project volgens de monitoringstappen in het projectplan. Weliswaar bestaat hierdoor het risico van 'de slager die z'n eigen vlees keurt', maar dit risico is beheersbaar wanneer de meetgegevens niet kunnen worden beïnvloed door de projectpartijen. Dit is bijvoorbeeld het geval bij het geautomatiseerd verzamelen via verzegelde meetapparatuur of het aflezen van gegevens van energienota's. Bijvoorbeeld, de peilstokken die bij het Valuta voor Veen-project worden gebruikt zijn uitgerust met datalog-technologie waardoor deze digitaal worden verzameld en opgeslagen. Projectpartijen kunnen de meetgegevens dan niet beïnvloeden.

¹ De Stichting Nationale Koolstofmarkt is opgericht om het werk van de Green Deal Nationale Koolstofmarkt als rechtspersoon voor te zetten. Het wordt geleid door een bestuur, ondersteund door een directeur/ inhoudelijk secretaris.

Correcte uitvoering van de monitoring is van cruciaal belang voor de uiteindelijke verificatie van de behaalde emissiereductie, waardoor het monitoringplan onderdeel is van de validatie van het projectplan (zie hoofdstuk 2). Monitoring houdt de volgende acties in:

- Gedurende ieder projectjaar worden, conform het monitoringplan, parameters gemeten die nodig zijn voor het vaststellen van de emissiereductie, zoals peilgegevens in een natuurgebied of aantal GJ geleverde warmte.
- Gedurende deze periode wordt gemeten of er a.g.v. het project emissies zijn veroorzaakt en, zo ja, hoeveel. Hiervoor gebruikt men emissiefactoren die vooraf in het gevalideerde projectplan zijn opgenomen (zie hierboven).
- Op basis van deze interne metingen en oordelen stellen de projectpartijen jaarlijks een intern monitoringrapport op.
- Indien de monitoring aantoont dat gedurende een jaar de projectprestaties zijn achtergebleven bij het gevalideerde plan, geven projectpartijen duidelijk in de monitoringsrapportage aan wat hiervan de oorzaak is en welke correctiemaatregelen men, eventueel, neemt.

Mogelijk kan de monitoring worden gecombineerd met een reeds bestaande audit waardoor kosten kunnen worden bespaard. Ook is het denkbaar dat de monitoring met langere tussenpozen plaatsvindt. Dit dient dan wel in het gevalideerde projectplan te zijn opgenomen en onderbouwd en in overeenstemming te zijn met het SNK Rulebook.

Voor projecten die op basis van een methodedocument een identiek karakter kennen, kan het monitoringproces voor meerdere projecten worden gebundeld. Indien ook de verificatie van deze projecten identiek is, kan ook dit gebundeld worden voor meerdere projecten (zie ook het volgende hoofdstuk en Figuur 2).

Het resultaat van de monitoring is een rapport of portefeuille van jaarlijkse rapportages, ondertekend naar waarheid (door de penvoerder) namens de projectpartijen. Deze rapportage vormt de basis voor de onafhankelijke verificatie van de emissiereductie, welke jaarlijks kan plaatsvinden, maar mogelijk ook meerjaarlijks (zie hieronder).

Bij uitgifte van certificaten aan de voorkant is het mogelijk dat uit de jaarlijkse monitoring blijkt dat de gerealiseerde emissiereductie achterblijft bij de initieel uitgegeven certificaten. Dit vormt op zich geen probleem, omdat pas na vijf jaar een rekening wordt opgemaakt van.

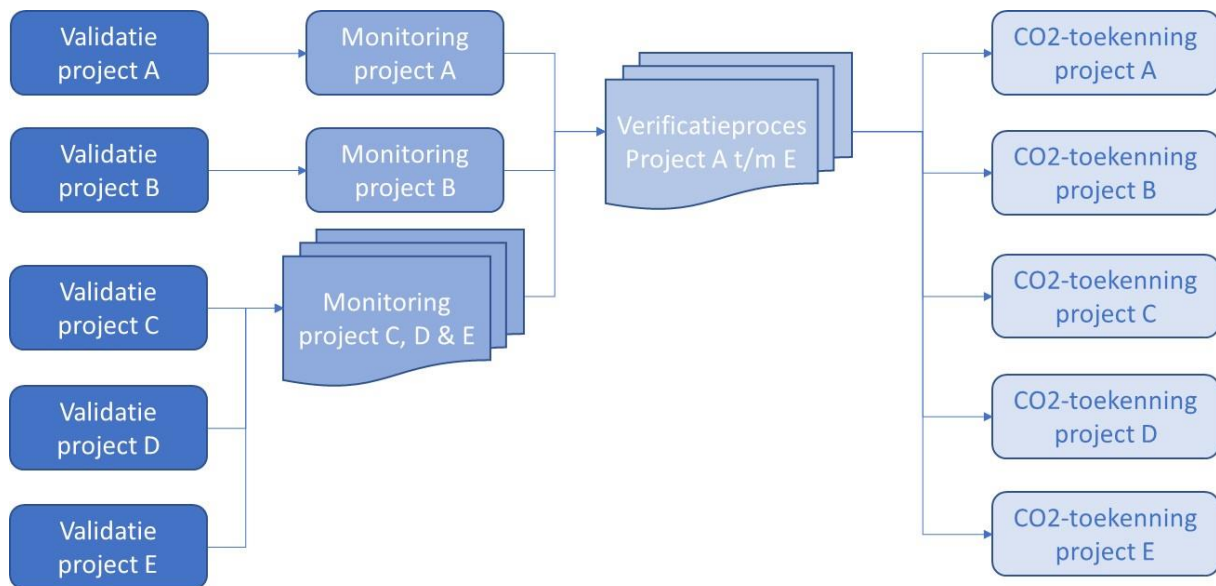
Op basis van de jaarlijkse monitoring kunnen projectpartijen inschatten of men qua afwijking binnen de buffer blijft, of dat er maatregelen genomen moeten worden om de projectprestaties te verbeteren. Ook wanneer men binnen de veilige marge van de buffer blijft, kan het verstandig zijn deze maatregelen te nemen. Immers, ook de certificaten in de buffer vertegenwoordigen uiteindelijk, na vijf jaar, een marktwaarde.

5. Verificatie van behaalde reductie of vastlegging

De periodieke verificatie van de behaalde klimaatwinst in het project vindt plaats in opdracht en op kosten van de projectpartijen. Net als validatie van het projectplan wordt de verificatie van de behaalde emissiereductie door een onafhankelijke partij uitgevoerd. Op basis van de monitoringrapporten toetst de verifiërende instelling of de berekening van emissiereducties conform het gevalideerde projectplan, inclusief het monitoringplan, heeft plaatsgevonden. In geval van afwijkingen stelt de instelling correcties voor aan de projectpartijen. Binnen vier weken moeten de projectpartijen een gecorrigeerd monitoringrapport aanbieden aan de controlerende instelling.

De frequentie van verificatie is in beginsel een vrije keuze, maar er zijn wel voorwaarden verbonden aan het tijdstip van verificatie bij uitgifte van certificaten aan het begin van het project op basis van een gevalideerd projectplan. Wanneer een project jaarlijks certificaten wil ontvangen, zal het ook jaarlijks moeten vragen om een verificatie van de emissiereductie of koolstofvastlegging. Men zal dan ook jaarlijks kosten maken. Het is ook mogelijk om te verifiëren na verloop van een aantal jaren. Bijvoorbeeld, een projectplan wordt geschreven en gevalideerd voor een periode van tien jaar en na deze periode vindt de verificatie plaats.

Voor projecten die op basis van een methodedocument een identiek karakter kennen, kan het verificatieproces voor meerdere projecten worden gebundeld. Indien ook de monitoring van deze projecten identiek is, kan ook dit gebundeld worden voor meerdere projecten. Figuur 2 illustreert dit.

Figuur 2. Illustratie van bundeling monitoring en verificatie van projecten met identiek karakter

Het verificatieproces kan eenmalig opgezet en ingericht worden. Hierna kunnen de verschillende projecten als 'tabbladen' aan het verificatieproces toegevoegd worden (zie Figuur 2). Op basis van de specifieke monitoringsgegevens per project wordt dan middels het verificatieproces de CO₂-reductie per project berekend en vastgesteld. Door het op deze manier bundelen van identieke projecten kunnen de kosten fors verminderd worden en kunnen de verificatiekosten naar rato over de projecten verdeeld worden. Volgend deze opzet is het niet noodzakelijk dat alle projecten gelijktijdig opgestart worden. Binnen het verificatieproces wordt gekeken naar de CO₂-reductie gedurende een bepaalde periode. Deze kan door een verschillende startperiode per project verschillen, maar vormt in het verificatieproces geen belemmering, omdat uiteindelijk weer per project de CO₂-reductie wordt bepaald en toegekend.

Voor het toetsingsniveau van verificatie bestaan ruwweg drie opties:

1. *Reasonable assurance*: 'alles is gecheckt en het klopt' (Bijv. luchtfoto's worden opgevraagd en geanalyseerd om landbouwproject te controleren. De monitoring wordt eventueel door de verifiërende instelling opnieuw uitgevoerd). Deze optie, die 95% betrouwbaarheid oplevert, is het duurst (> €10.000).
2. *Limited assurance*: verificatie van CO₂-reductie met een beperkte mate van zekerheid (d.w.z. het is niet gebleken dat er iets niet klopt). Deze vorm van verificatie is gangbaar voor Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen en duurzaamheidsverslagen; kosten worden geraamd tussen €5000 en €10.000.
3. Rapport van specifieke toetsing (bijv. geen conclusie door controlerende instantie, maar SNK bepaalt zelf of de resultaten van deze toets van de monitoringrapportage voldoende zekerheid geven voor uitgifte van certificaten). Deze optie is het minst gedetailleerd en daarmee het goedkoopst (tot €5000).

Voor SNK projecten moet bij verificatie minimaal zijn voldaan aan het niveau van 'limited assurance'. Voor een borging die hoort bij optie 2 ('limited assurance') ligt het voor de hand de verificatie te laten verzorgen door een geaccrediteerde verifiërende instelling. Hiervoor gaat de SNK na welke instellingen voor aspecten benodigd voor optie 2 zijn geaccrediteerd door de Raad van Accreditatie. De benodigde competenties zijn:

- aantoonbare kennis van ISO 14064 (deel 1 en 3) t.b.v. het vaststellen van behaalde emissiereductie of koolstofvaststelling.

- aantoonbare kennis van SNK, haar doelstellingen, methoden en procedures, in combinatie met kennis van nationaal klimaatbeleid en klimaatboekhouding.
- aantoonbare kennis van Europees, regionaal, lokaal beleid dat relevant is voor beoordeling van additionaliteit van het project.
- een beroep- en klachtenprocedure (waar projectpartijen gebruik van kunnen maken i.g.v. verschil van inzicht met de verifiërende instelling).
- dat de instelling geen vooroordelen of belangenconflicten heeft met het project of de projectpartij.
- het tot tevredenheid uitvoeren van een proefaudit conform het verificatieschema van SNK.

De verifiërende instelling moet beschikken over een klachten- en beroepsprocedure voor het geval een projectpartij het oneens is met de bevindingen van de instelling. De klachtenprocedure bevat ook een regeling voor het dekken van de extra kosten. N.a.v. de klachtenprocedure is een aantal uitkomsten mogelijk:

- a. het oordeel van de externe *reviewer* wordt door zowel projectpartijen als de verifiërende instelling geaccepteerd.
- b. het oordeel wordt niet geaccepteerd. Als voorbeeld van hoe hiermee om te gaan kunnen we refereren aan bestaande beroepsprocedures (bijv. [CO2 Prestatieladder](#)).

In de praktijk kan het voorkomen dat een project naast CO₂-emissiereductie op meerdere aspecten wordt beoordeeld. Als een verifiërende instelling al deze aspecten 'in een keer' kan meenemen, kan dat kostenbesparend zijn voor het project. SNK kan hierover adviseren.

6. Uitgifte van certificaten

Stichting Nationale Koolstofmarkt (SNK) geeft certificaten uit voor emissiereducties behaald of te behalen door projecten. Dit kan op twee manieren gebeuren:

1. *Uitgifte op grond van geverifieerde emissiereductie.* Wanneer de emissiereducties zijn geverifieerd geeft SNK certificaten uit aan de projecteigenaar. Deze certificaten krijgen in het register de status 'geverifieerd' en de kopers ervan kunnen ermee klimaatcompensatie claimen.
2. *Uitgifte op grond van een gevalideerd projectplan.* Na validatie van het projectplan kan een projecteigenaar SNK verzoeken aan het begin van het project certificaten te genereren, bijvoorbeeld omdat het project hoge aanloopkosten heeft maar niet de mogelijkheid heeft om hiervoor externe financiering aan te trekken. Het aldus uitgegeven aantal certificaten bedraagt maximaal 85% van de in het projectplan geschatte emissiereductie gedurende de periode tussen projectstart en het eerste moment van verificatie van emissiereducties. Dit eerste verificatiemoment wordt in de methodedocumenten vastgelegd en vindt standaard plaats uiterlijk vijf jaar na de projectstart, tenzij in het methodedocument is gekozen voor een later tijdstip (bijvoorbeeld bij bosbouwprojecten waarbij een periode van vijf jaar te kort is om de aangroei van bomen adequaat en daarmee betrouwbaar te verifiëren). Aldus gegenereerde certificaten krijgen in het register de status ' gevalideerd', zodat duidelijk is dat de koper ermee geen klimaatcompensatie kan claimen. Wanneer de emissiereductie is geverifieerd als zijnde gerealiseerd, dan verandert de status van het certificaat in 'geverifieerd' en kan de koper er klimaatcompensatie mee claimen.

De uitgegeven certificaten worden geregistreerd in het register voor de SNK. Dit maakt transparant hoeveel emissiereductie is behaald via het project en hoeveel certificaten kunnen worden overgedragen. Het register kan hetzelfde zijn waar ook de gevalideerde projectplannen worden geregistreerd (zie hierboven bij 'Validatie van projectplan'). Projectpartij(en) dragen de uitgegeven certificaten over aan kopers. Na overdracht worden de certificaten in het register aangemerkt als 'niet meer beschikbaar.'

Naast de emissiereductie of vastlegging kan een project ook andere voordelen opleveren, zoals bijdragen aan regionale ontwikkeling, werkgelegenheid en natuurbescherming. Deze informatie wordt echter niet opgenomen in het certificaat, omdat de SNK deze bijdragen niet valideert en verifieert en ze geen grondslag zijn voor uitgifte van koolstofcertificaten. Projectpartijen kunnen deze informatie wel gebruiken in de omliggende communicatie over het project.